

Groningen, 25 november 2020

Aan de voorzitter van het College van Gedeputeerde Staten

Betreft: Schriftelijke vragen implementatie Omgevingswet

Geachte voorzitter,

Op 13 november 2020 vernamen wij in dagblad *Trouw* dat de invoering van de Omgevingswet moeilijkheden ondervindt door problemen met de financiering en met de ICT van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Deze conclusie wordt getrokken op basis van kritische rapporten van het Bureau ICT-Toetsing (BIT) en accountantskantoor KPMG.¹ Dit nieuws baart ons grote zorgen, met name omdat het gaat om 'de grootste wetgevingsoperatie sinds de invoering van de Grondwet' en de zoveelste gigantische decentralisatie van overheidstaken in korte tijd.

Digitaal stelsel

Allereerst heeft het BIT veel kritiek op de landelijke voorziening van het DSO. Kritieke onderdelen van het systeem zijn nog niet af en nog niet beproefd, waardoor er niet op vertrouwd kan worden dat het DSO als geheel werkbaar en betrouwbaar is ten tijde van de beoogde invoering van de wet op 1 januari 2022. Het BIT heeft twijfels over de bestuurlijke ambities en de streefdatum voor invoering, en adviseert daarom de werkbaarheid en betrouwbaarheid van het systeem voor het einde van 2020 aan te tonen.²

1. Wat is de stand van zaken van de ontwikkeling van de provinciale software binnen de bredere DSO-keten? Kan het college ook eenzelfde update geven over de stand van zaken bij de Groninger gemeenten? Zo nee, waarom niet?

Een ander advies van het BIT is om het DSO-LV stapsgewijs op te leveren. Als blijkt dat sommige gebruiksscenario's nog niet goed werkbaar zijn, dient 'een zo veel mogelijk werkende functionaliteit' geboden te worden, en worden de overige delen gefaseerd in werking gesteld ná inwerkingtreding van de wet. Dit zou moeten gebeuren via verdere 'uitbouwen' van het basissysteem.³ Een van de genoemde problemen komt voort uit het feit dat bevoegde gezagen blijkbaar te veel regels en begripsdefinities hebben.⁴ Dit baart GroenLinks zorgen.

2. Deelt het college de mening van GroenLinks dat gefaseerde invoering van de wet en het DSO via latere uitbouwen niet tot gevolg mag hebben dat omgevingswaarden in de provincie Groningen bij de invoering van de wet niet of niet voldoende geborgd zullen zijn?
3. Hoe gaat de Provincie ervoor zorgen dat er geen 'gat' ontstaat tussen de oude vigerende wetgeving en de nog niet volledig uitgebouwde Omgevingswet? Ziet de provincie dit als een risico?

Financiën

Daarnaast zorgt ook de financiering van de wet voor zorgen. KPMG heeft becijferd dat de totale transitiekosten voor de betrokken instanties tot 2029 1,5 tot 1,8 miljard euro bedragen.⁵ Gemeenten moeten het leeuwendeel betalen (1,2 tot 1,5 miljard).⁶ Daarbovenop komt ook de onder gemeenten levende vrees dat de uitvoering van de Omgevingswet niet budgetneutraal plaats zal vinden, in tegenstelling tot wat o.a. het IPO eerder stelde. Het

¹ "Nieuwe mislukking overheid: Omgevingswet in gevaar door ICT-problemen", *Trouw*, 13 november 2020, <https://www.trouw.nl/politiek/nieuwe-mislukking-overheid-omgevingswet-in-gevaar-door-ict-problemen~bcd211ee/>.

² "Bestuurlijke reactie BIT-advies Digitaal Stelsel Omgevingswet", *Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties* 12 november 2020, p. 2,5, [https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brieven/2020/11/12/bestuurlijke-reactie-op-definitief-bit-advies-digitaal-stelsel-omgevingswet-2020.pdf](https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brieven/2020/11/12/bestuurlijke-reactie-op-definitief-bit-advies-digitaal-stelsel-omgevingswet-2020/bestuurlijke-reactie-op-definitief-bit-advies-digitaal-stelsel-omgevingswet-2020.pdf).

³ "Bestuurlijke reactie BIT-advies Digitaal Stelsel Omgevingswet", p. 5-6.

⁴ "De jarenlange ict-problemen van de Omgevingswet", *Tweakers* 17 november 2020, <https://tweakers.net/reviews/8380/de-jarenlange-ict-problemen-van-de-omgevingswet.html>.

⁵ "De Omgevingswet: van Rutte's stokpaardje tot mislukking", *Trouw* 13 november 2020, <https://www.trouw.nl/binnenland/de-omgevingswet-van-rutte-s-stokpaardje-tot-mislukking~b905abb4/>.

⁶ "Nieuwe mislukking overheid: Omgevingswet in gevaar door ICT-problemen".

uitgangspunt van de wet is dat de kosten die gemeenten maken, gecompenseerd kunnen worden uit de baten. Gemeenten zien echter geen baten, maar wel hogere kosten dan geraamd. Eerder werd binnen VNG-verband een oproep geplaatst om meer financiële ondersteuning vanuit het Rijk.⁷ Gezien de toch al benauwde financiële positie van Groninger gemeenten baart deze prognose ons veel zorgen.

4. Kan het college inzage geven wat de financiële gevolgen van deze transitiekosten en het meermaals uitstellen van de invoering van de Omgevingswet zijn voor de Provincie Groningen en voor de Groninger gemeenten? Zo ja, zijn deze gedekt? Zijn hier afspraken over gemaakt met het Rijk? Zo nee, waarom niet?
5. Heeft het college zorgen ontvangen van Groninger gemeenten over de kosten van de invoering en uitvoering van de Omgevingswet? Is het college het met GroenLinks eens dat het uiterst onwenselijk is dat Groninger gemeenten door nog een enorme decentralisatie-operatie verder in financieel zwaar weer worden gestort?

De kosten voor uitvoering van de wet komen vooral voort uit het opleiden en aannemen van personeel. Met name als er wordt gekozen om ambitieus met de wet om te gaan en te kiezen voor een goede, diepgaande toepassing, kunnen de kosten flink oplopen.⁸ In Groningen is de ODG verantwoordelijk voor de uitvoering van het overkoepelende Omgevingsbeleid, zo ook voor de vergunningverlening onder de nieuwe Omgevingswet. De ODG heeft een geschiedenis met financiële problemen en personeelstekorten.

6. Gezien de probleemschets dat een grondigere invoer van de Omgevingswet via uitbouw van het DSO leidt tot meer kosten voor training en werving van personeel, acht het college dat de ODG op dit moment gereed is voor de invoer van de Omgevingswet conform de beleidsambities? Zo nee, wat is er volgens het college nodig om de ODG wel gereed te maken?

GroenLinks ziet graag dat het Omgevingsbeleid in Groningen echt vanuit de burger wordt opgesteld, en hecht daarom veel waarde aan de participatiegedachte van de wet en het beschermen van omgevingswaarden ter verbetering van natuur en de fysieke leefomgeving.

7. Is het college van mening dat Groningen (provincie en gemeenten) gereed is voor de invoer van de Omgevingswet, waarbij de burger centraal wordt gesteld, en de omgevingswaarden ter bescherming van natuur en fysieke leefomgeving goed worden geborgd? Zo nee, is pleiten voor verder uitstel van de invoering van de wet een optie voor het college?

Uw antwoorden zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groeten,

Bas de Boer (GroenLinks)

⁷ "De Omgevingswet: van Rutte's stokpaardje tot mislukking".

⁸ "De Omgevingswet: van Rutte's stokpaardje tot mislukking".